

”Katastrof för den polska demokratin”

2019-10-15

Anton Kasurinen

Det polska politiska landskapet skiftar högerut mot ett mer auktoritärt styre, menar experten Rafal Pankowski efter det polska parlamentsvalet. Än mer oroande är att högerextrema Konfederationen tog plats i parlamentet, enligt Pankowski.

Regeringspartiet Lag och rättvisa, PiS, vann sitt andra val i rad och fortsätter att styra Polen efter söndagens parlamentsval.

Expo ringde upp Rafal Pankowski, expert på högerextremism och medgrundare av den polska antirasistiska organisationen Never Again Association, och bad honom sammanfatta sina tankar kring valet.

Pankowski ser ett Polen där en majoritet av polackerna gett sitt stöd till ett skifte mot ett mer auktoritärt styre.

— Den grundläggande förändringen av det polska samhället, som påbörjades redan 2015 när PiS tog makten fortsätter, med stöd av en majoritet av det polska folket.

— Lag och rättvisa säger att de förkastar den liberala demokratin. Vad de föredrar är vad de kallar ”äka demokrati”. Jag tror att de auktoritära tendenserna kommer att fortsätta.

Hårt klimat

Valkampanjen har präglats starkt av hatretorik mot hbtq-personer, menar Rafal Pankowski. Det politiska samtalsklimatet lär dessvärre inte bli bättre.

— Det är helt uppenbart ett tufft klimat för minoriteter i Polen just nu, särskilt för hbtq-personer, men också för andra minoriteter.

Lag och rättvisa väntas genomföra förändringar i välfärdssystemet. Partiet har bland annat lovat att höja minimilönen.

— De löftena gav dem många röster från de personer i samhället som har det sämst ställt. Frågan är dock om PiS kommer att kunna leverera, för de har lovat väldigt mycket, säger Rafal Pankowski.

Väntas agera mot medier

Regeringspartiet har i princip tagit kontroll över de statliga tv- och radiokanalerna. Nu väntas PiS försöka införa ny lagstiftning som påverkar privata medier. Några av de mediehus som är mest kritiska mot regeringen har utländska ägare och investerare.

— En möjlighet är att de försöker att lagstifta mot utländskt ägande i polska medier, vilket skulle innebära stora problem för de mediehusen och ha en stor påverkan på yttrandefriheten i Polen. Utmaningen för partiet blir att göra detta utan att bryta mot EU-lagar. Jag tror att de kommer att försöka.

Värt att notera är att valdeltagandet var på över 60 procent, den högsta siffran på 30 år.

— Det pekar på hur polariserat det polska samhället har blivit. Båda sidor har mobiliserat rejält, men uppenbarligen var den ena sidan mer framgångsrik, säger Rafal Pankowski.

”En katastrof”

Att det nystartade partiet Konfederationen kom in i parlamentet med 6,8 procent, var en av valets stora överraskningar. Rafal Pankowski beskriver partiet som högerextremt och pekar på exempel på öppen rasism inom partiet.

Konfederationen är en sammanslagning av flera olika högnationalistiska och högerextrema grupper. Däribland Nationaliströrelsen (Ruch Narodowy) som varje år arrangerar en marsch i Warszawa tillsammans med olika fascistiska organisationer. Den kontroversielle politikern Janusz Korwin-Mikke är en av Konfederationens partiledare. Mikke har bland annat påstått att Hitler inte känt till Förintelsen.

— Att Konfederationen kom in i parlamentet är en katastrof för polsk demokrati. Att nästan sju procent röstade på det här extrema högerpartiet tror jag är oerhört farligt i långa loppet.

<https://expo.se/2019/10/%E2%80%9Dkatastrof-%C3%B6r-den-polska-demokratin%E2%80%9D>